

Örjan Hellström & Gunnar Södow

Boktips.net och Bokpuffen

Paper presenterat vid konferensen

Mötesplats inför framtiden

ARBETSLIV • UTBILDNING • FORSKNING

10-11 oktober 2007 i Borås

Boktips.net – boktipsdatabas för folkbibliotek

Idag är bibliotekspersonalens kunnande oftast osynligt på bibliotekens hemsidor och kataloger. Bibliotekspersonal och användare tvingas istället att leta efter tips, sammanhang och fördjupning på andra ställen.

För att kunna erbjuda en kvalitativ service behöver personalen på biblioteken själva synliggöra sin samlade kompetens med hjälp av effektiva verktyg i rätt sammanhang.

Boktips.net är ett samarbete mellan svenska folkbibliotek med stöd från Kulturrådet. För närvarande ger ett åttiotal bibliotek tips på intressanta böcker som finns att låna. Boktips.net var ursprungligen ett initiativ i Västra Götaland. I en andra fas av projektet har Regionbibliotek Västra Götaland, Länsbibliotek Skåne och Länsbiblioteket Västernorrland samverkat kring gemensamma skrivartutbildningar för bibliotekspersonal och en fortsatt utveckling av tjänsten.

För närvarande pågår ett projekt tillsammans med satsningen Biblioteket.se inom Stockholms Stadsbibliotek som syftar till fortsatt teknisk utveckling, fler publiceringsformer och en ökad mängd boktips att dela.

Databas och webbpublicering

Boktips.net är både en gemensam databas och webbplats för folkbibliotek i Sverige. Tanken med databasen är att biblioteken delar med sig av boktips till varandra och tillåter att boktipsen publiceras i olika sammanhang:

- På www.boktips.net – alla boktips publiceras automatiskt på en gemensam webbplats. Vid varje boktips visas länkar direkt till bokposten i de samverkande bibliotekens kataloger.
- På enskilda biblioteks webbplatser och kataloger – de bibliotek som är med i samarbetet erbjuder olika mallar och stöd för att kunna visa boktips på ett sätt som användaren upplever som integrerat med den lokala hemsidan eller katalogen. Genom dynamiska länkar skapas utsökningar ur databasen som gör det möjligt för biblioteken att visa boktips inom en viss genre, om en viss författare, för en viss åldergrupp, av en viss skribent etc. Kataloglänkarna går i detta fall enbart till den egna bibliotekskatalogen.
- Via RSS på webbsidor eller i enskilda användares RSS-läsare. Det är möjligt att prenumerera på olika typer av boktips. Det finns möjlighet för RSS-källor både på den gemensamma webbplatsen och på bibliotekens egna sidor.

Upphovsrätt

Upphovsrätten står i fokus i dagens diskussioner kring digital publicering och distribution. För oss har det varit en central fråga att det som produceras med allmänna medel kan bli till maximal nytta och förbli fritt tillgängligt.

För att reglera användningen förses boktipsen därför med en Creative Commons-licens som godkänner återpublicering i icke-kommersiella sammanhang så länge upphovsmannen anges och texten inte bearbetas. Se licenstexten:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/>

Detta innebär att skribenterna och biblioteken behåller upphovsrätten, men godkänner i förväg sådan användning som tillåts genom licensen. Creative Commons kompletterar, men ersätter inte, den egna upphovsrätten. Läs mer på Creative Commons svenska hemsida:

<http://www.creativecommons.se>

Communities och användarmedverkan

Att låta användaren själv skriva recensioner, betygsätta, diskutera etc innebär en kostsam teknisk utveckling, dessutom krävs en mycket hög användningsgrad för att komma upp i en kritisk massa som gör det hela intressant. Vi har därför istället valt att koppla Boktips.net (både den gemensamma webbplatsen och bibliotekens egna sidor) till ett befintligt community – LibraryThing.

LibraryThing (vars svenska version har adressen <http://se.librarything.com>) är en tjänst där användaren kan lägga in sitt eget bibliotek (skapa sin egen bibliotekskatalog med möjlighet att recensera, tagga och betygsätta böcker) och samtidigt sättas i förbindelse med andra användare som har samma böcker och liknande smak och intresseområden. Med över 17 miljoner böcker och över 250 000 registrerade användare över hela världen erbjuder den ett omfattande nätverk av litteraturintresserade.

På varje boktips finns länkar som dels leder till den aktuella bokens sida på LibraryThing, dels gör det möjligt att automatiskt lägga in boken i det egna biblioteket. Samtidigt har vi skapat ett Boktips.net konto på LibraryThing (<http://se.librarything.com/catalog.php?view=Boktips.net>) där alla boktips samlas, med länkar tillbaka till recensionerna på Boktips.net.

Skrivarkurser

Utbildningsdelen, Skrivarkurserna i Boktips.net som sträckt sig från 1 september 2006 till juni 2007, har bestått av 1 inspirationsdag (storföreläsning) och 2 skrivardagar per deltagare. På inspirationsdagarna (3 stycken), ”Våga skriva – vårdat, enkelt och begripligt” med vetenskapsjournalisten Benny Kullinger deltog 130 personer.

Under skrivardagarna (16 stycken i 8 grupper) med Maria Ehrenberg, fil.dr. i litteraturvetenskap, deltog 80 personer. Dagarna har innehållit olika praktiska skrivmoment varvat med kortare föreläsningar, och mellan träffarna har deltagarna interaktivt skickat in recensioner till kursledaren och fått ”feed-back” på dessa.

Utbildningsorter har varit Härnösand, Hässleholm och Göteborg.

På skrivardagarna har det inledningsvis även arbetats med kontaktövningar för att skapa en bra känsla i gruppen och få deltagarna att känna sig trygga - våga lämna ut sig själva, sina texter och diskutera andras.

Kursdeltagarnas utvärderingar har varit över alla förväntningar. De exemplifierar inte bara på redskap och goda råd som man fått i hur man skriver rent praktiskt och effektivt. Utan även – glädjande nog – vittnar de flesta om att självkänslan har ökat, både vad det gäller att våga använda sitt eget språk, våga vara ett ”jag” och ha en egen åsikt – en litterär smak.

Sammanfattningsvis efter att ha läst det kursdeltagarna åstadkommit, kan konstateras att det finns en duktig skribentkår på våra bibliotek, men att sviktande självförtroende och ovana att uttrycka sig i skrift till en början kan sätta käppar i hjulet.

Kommentarer som: "Vem är jag att tala om vad som är bra?", i början på kursen, kan ses som ett tecken på att man tycker att kunskap om litteratur finns utanför bibliotekets väggar, hos litteraturvetare, bokrecensenter i media osv.

Men detta byts ut mot glittret och glädjen efter kursens slut och kommentarer som "nu ska jag minsann hem och skriva och våga stå för vad jag tycker" – förhoppningsvis får styrkan och modet leva kvar länge.

Vid alla utvärderingstillfällen har det önskats en uppföljning, något som verkligen bör beaktas.

Kvantitativt har utbildningarna gett följande: Vid projektstarten 1 september 2006 fanns på Boktips.net 297 boktips inlagda – nu vid augustis utgång 2007 finns 1 105. För närvarande deltar ca 80 bibliotek i boktipssamarbetet.

Boktips.net hade cirka 1 000 besök per månad i slutet av 2005 (när den första versionen sjösattes) och har nu omkring 14 000 besök per månad.

Webbplatsen www.boktips.net lever alltså gott och fylls på varje dag med nya bokrecensioner, och nya recensenter anmäler sig från bibliotek runtom i Sverige.

Projektet har lett vidare till ett samarbete med Stockholms stadsbibliotek och Biblioteket.se i syfte att båda webbplatserna ska kunna ta del av varandras tjänster och därmed väsentligt få upp volymen på antalet boktips – recensioner – bokanmälningar.

Se vidare: www.biblioteket.se.

Information och marknadsföring av projektet har hållits på flera konferenser och seminarier bl.a. på den Norsk-svenska bokfesten i Moss, april 2007 och nu på Mötesplats inför Framtiden i Borås 10-11 oktober.

Många bibliotek har en länk till Boktips.net på sina hemsidor. Kännedom om sajten sprids lokalt på bibliotekens arbetsplatsträffar och genom annan intern och extern information.

Projektet har omskrivits i en rad facktidskrifter och i höst startar fortsatta skrivarkurser, med samma upplägg som Boktips.nets skrivarkurser, som Regionbibliotek Stockholm fått medel till för att genomföra i Mellansverige.

Bokpuffen

Podcasting är en standard för att låta användaren prenumerera på ljudfiler, på ett liknande sätt som nyheter i textformat kan distribueras via RSS-kanaler. Vi har skapat systemsajten Bokpuffen (<http://www.bokpuffen.net>) där det varje vecka publiceras en inläsning av inledningen till en nyutkommen bok och en "klassiker". Användaren kan lyssna direkt på webbplatsen eller ladda ner och föra över ljudfilen till sin mp3-spelare. Genom att prenumerera på Bokpuffen som poddradio laddas de senaste inläsningarna ner automatiskt.

Bokpuffen har sedan utvecklats till ett eget projekt för vilket vi har sökt och erhållit nya projektmedel.

Länkar

Boktips.net: <http://www.boktips.net/>

Bokpuffen: <http://www.bokpuffen.net>

Projektwebbplats: http://www.bibl.vgregion.se/vgrtemplates/Page_32914.aspx

För mer information kontakta

Örjan Hellström
orjan.hellstrom@vgregion.se
Tel: 031-705 16 91
Mobil: 0703-63 20 32

Gunnar Södow
gunnar.sudow@vgregion.se
Tel: 031-705 16 84
Mobil: 0706-31 78 84